

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Brandýs nad Labem – Stará Boleslav

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přinášejí důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Brandýs nad Labem – Stará Boleslav leží ve Středočeském kraji a tvoří 1 z 26ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje, jehož stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- počtem obyvatel 95.579, z nichž 17.503 žije v jádrovém městě, je 4. největší;
- do SO spadá celkem 58 obcí, což je 6. nejvyšší počet v kraji;
- rozlohou 378 km² se řadí mezi podprůměrné obvody kraje.

Tabulka 1: Komparace vybraných SO ORP ve Středočeském kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Brandýs n. Labem – Stará Boleslav	58	95 579	17 503	378
Černošice	79	128 326	6 570	580
Český Brod	24	19 545	6 839	185
Lysá nad Labem	9	23 427	8 988	121
Neratovice	12	30 605	16 415	113
Říčany	52	60 009	14 116	377
Průměr za kraj	44	49 685	17 673	424

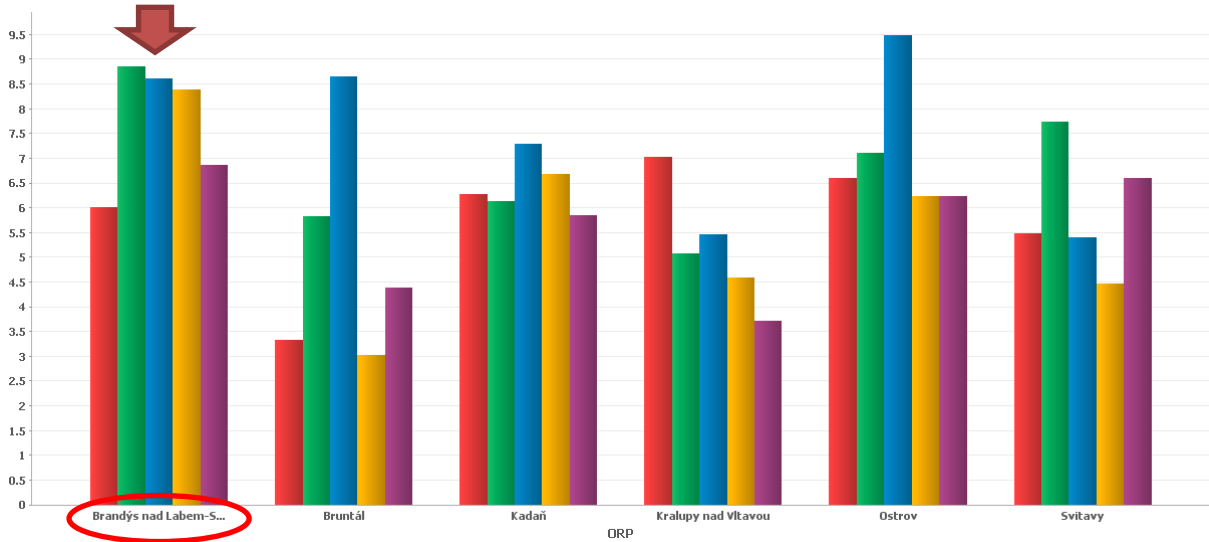
Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdviženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Středočeského kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obyvatel SO, počtem obcí SO a počtem obyvatel jádrového města):

- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 91.000 až 100.000 obyvatel (celkem 5 srovnatelných SO ORP: Havířov, Jihlava, Prostějov, Zlín, Znojmo);
- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 56 až 60 obcí (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Domažlice, Havlíčkův Brod, Jindřichův Hradec, Pardubice, Přerov, Tišnov, Velké Meziříčí);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 16.800 až 18.200 (celkem 5 srovnatelných SO ORP: Bruntál, Kadaň, Kralupy n. Vltavou, Ostrov, Svitavy).

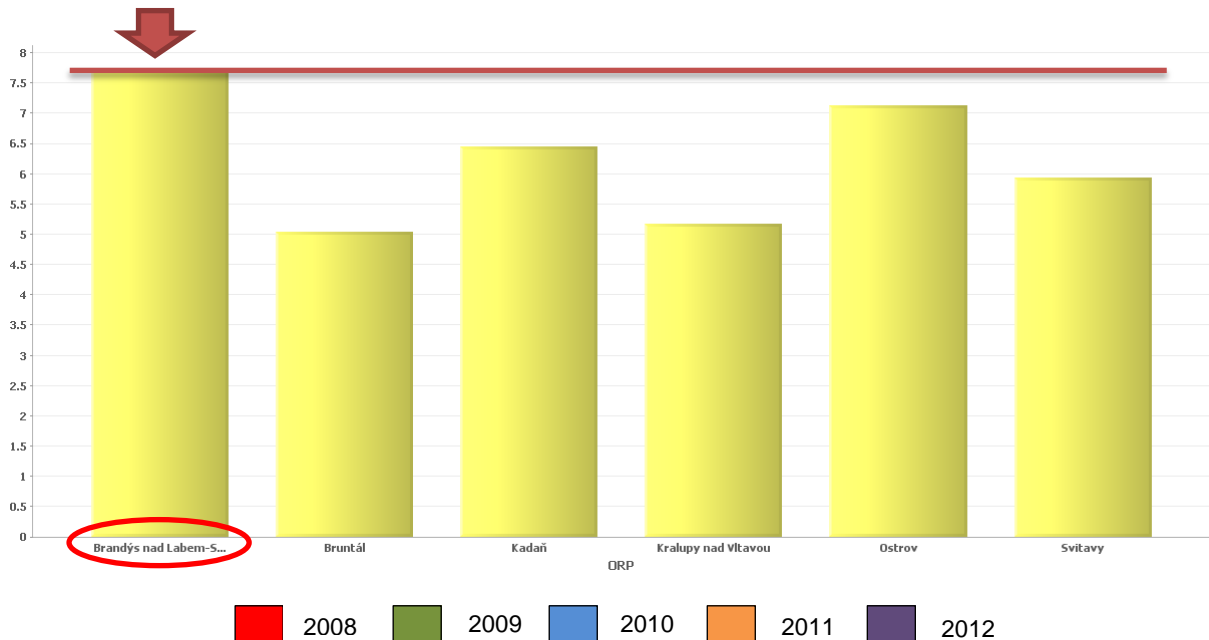
2. Ekonomická výkonnost

Mezi ekonomickými ukazateli je zajímavé se u SO ORP Brandýs nad Labem – Stará Boleslav blíže zaměřit na **úroveň kapitálových výdajů na obyvatele**, která byla sledována mezi lety 2008-2012 a srovnávána ve skupině SO ORP s obdobnou velikostí jádrové obce. Jejich výše odráží investiční akce obvodů, a jak je z níže uvedeného obrázku vidět, patřily tyto výdaje u dotčeného obvodu vždy k těm nejvyšším (v letech 2009, 2011 a 2012 byly úplně nejvyšší). Jejich průměrná hodnota mezi sledovanými obvody vede na úrovni 7,7 tis. Kč/obyv. Viz obr. 1 a 2.

Obrázek 1: Kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 16.800 – 18.200 obyvj.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

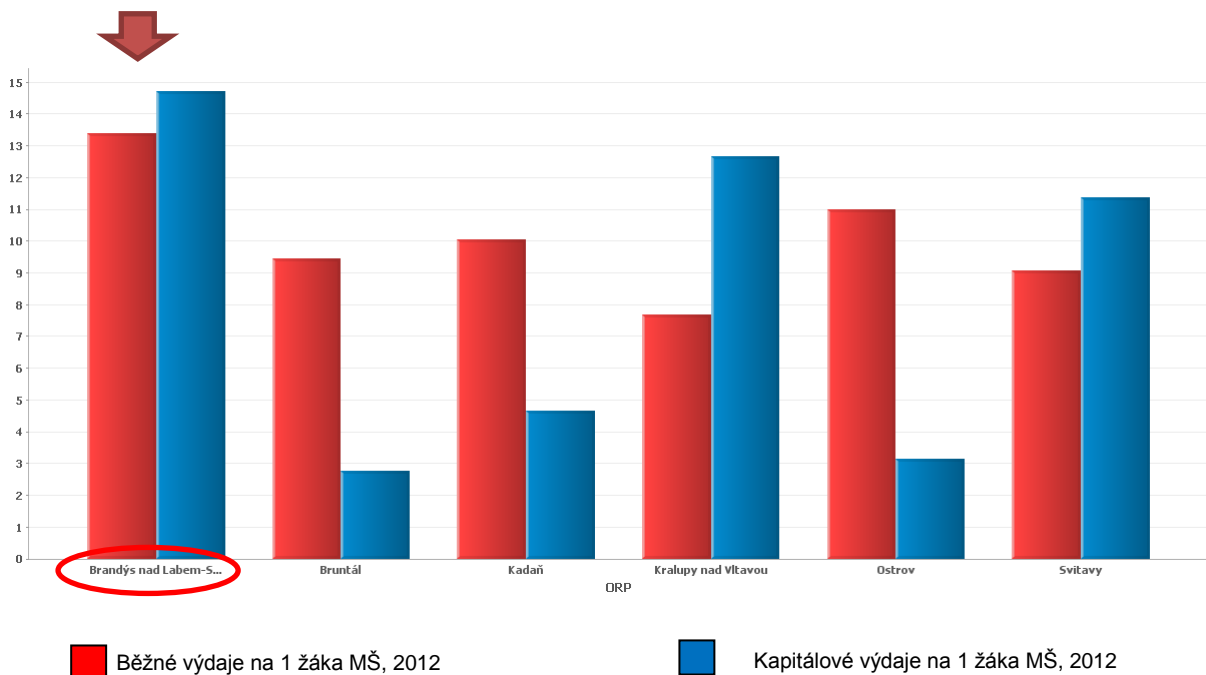
Obrázek 2: Průměrné kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 16.800 – 18.200 obyvj.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

3. Předškolní a školní vzdělávání

V oblasti předškolního a školního vzdělávání zaujme v případě SO ORP Brandýs nad Labem – Stará Boleslav zejména porovnání **běžných a kapitálových výdajů na žáky mateřských škol**. U obou z daných parametrů znázorněných grafem jsou hodnoty za brandýsko-boleslavský obvod mezi skupinou SO ORP s obdobnou velikostí jádrové obce nejvyšší: běžné výdaje na žáka MŠ činí 13,4 tis. Kč na žáka a kapitálové výdaje 14,7 tis. Kč na žáka. Viz obr. č. 3.

Obrázek 3: Běžné a kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 16.800 – 18.200 obyv.) na žáka MŠ (v tis. Kč)

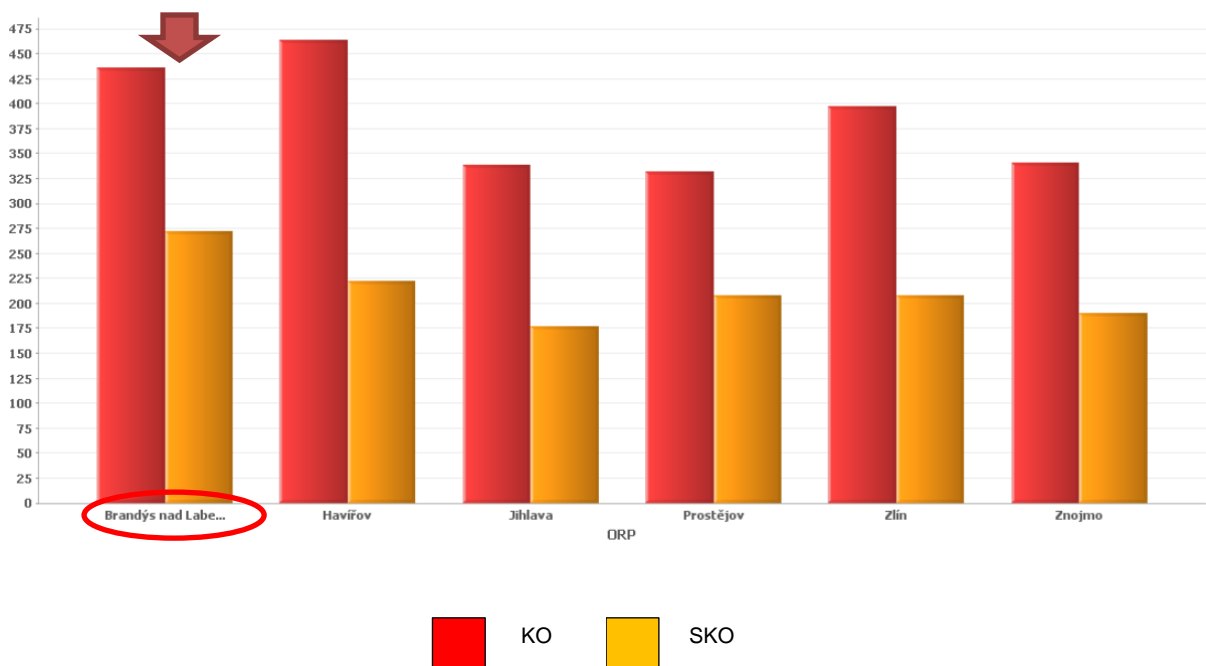

4. Odpadové hospodářství

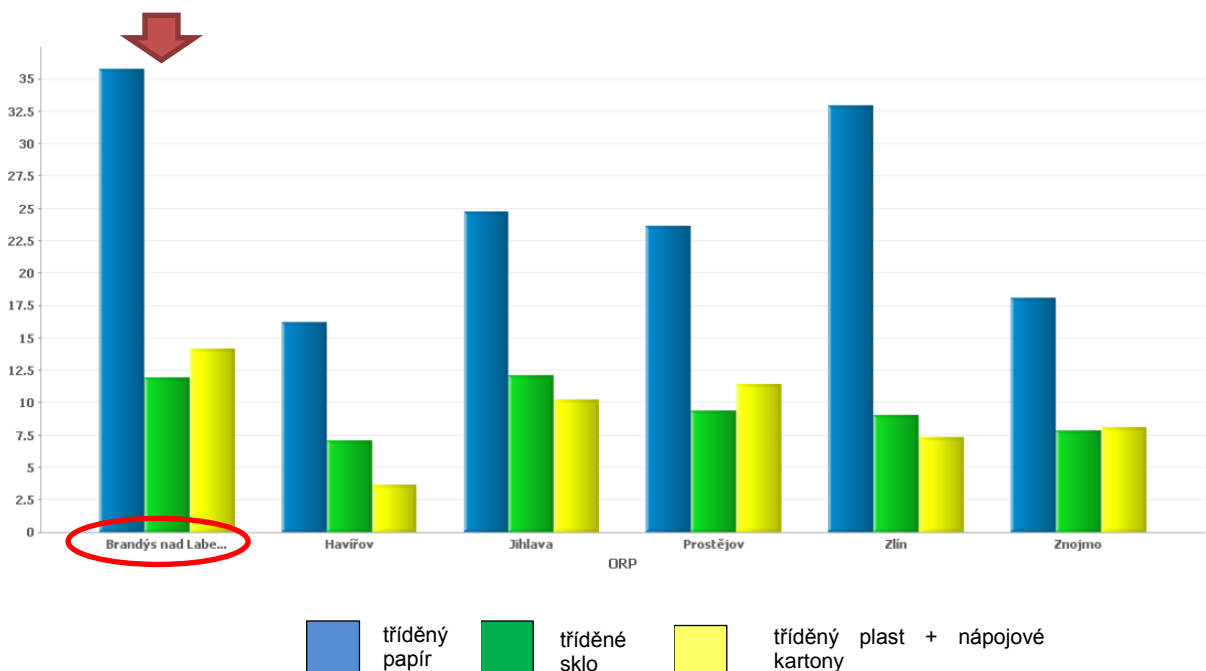
U odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu významné srovnání **měrné produkce komunálního odpadu (KO) a směsného komunálního odpadu (SKO) a tříděného odpadu** s dalšími obvody ORP vybranými dle kritéria velikosti počtu obyvatel. Produkce KO je u SO ORP Brandýs nad Labem – Stará Boleslav v uvedeném výběru 2. největší (ca 440 t/obyv.), produkce SKO nejvyšší (ca 270 t/obyv.). Stejně tak i produkce tříděných položek patří mezi nejvyšší: papíru 35,7 t/1.000 obyv., skla 11,9 t/1.000 obyv. a plastu včetně nápojových kartonů 14,2 t/1.000 obyv. Viz obrázky 4 a 5.

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Obrázek 4: Měrná produkce KO a SKO vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 91.000 – 100.000; v t/1.000 obyv.)

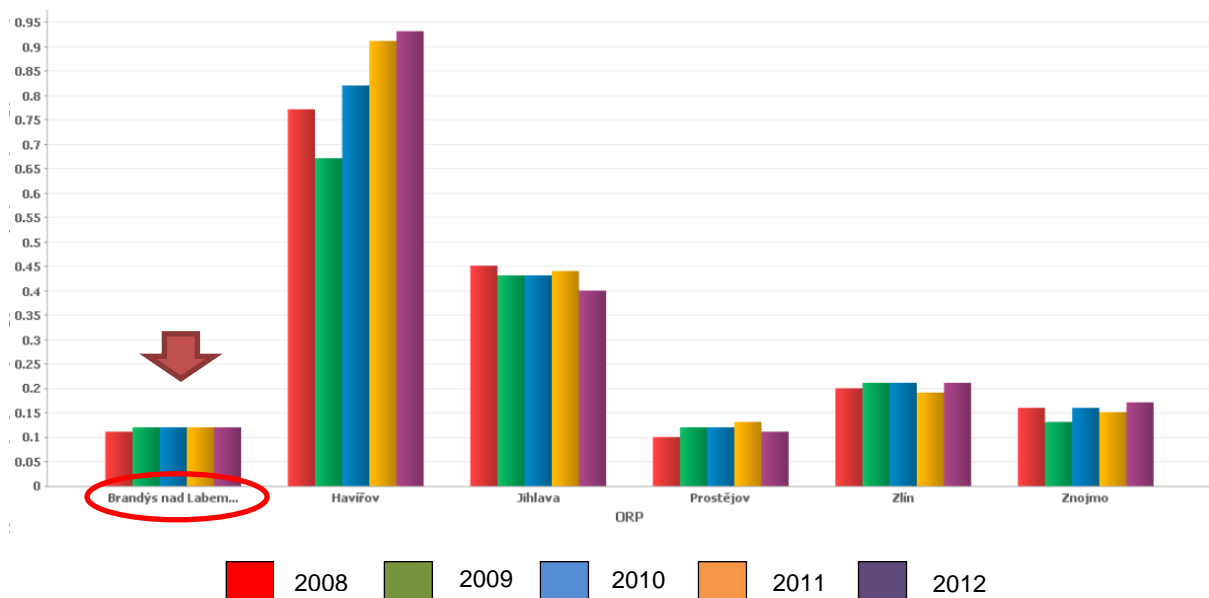
Obrázek 5: Měrná produkce tříděného papíru, tříděného skla, tříděného plastu + nápojových kartónů vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 91.000 – 100.000; v t/1.000 obyv.)

5. Sociální služby

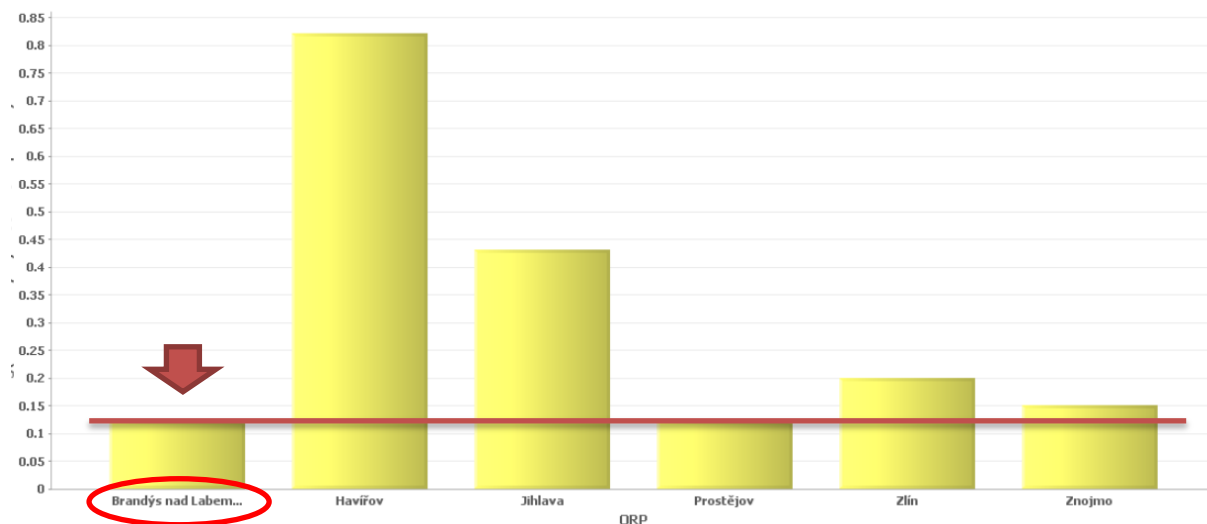
Z pohledu sociálních služeb je na místě vyzdvihnout zejména srovnání **běžných výdajů na obyvatele**, tj. nákladů, které odráží každodenní provoz. Z níže vloženého grafu je zřejmé, že SO ORP Brandýs nad Labem – Stará Boleslav dosahuje ve sledovaném období jedněch z **nejnižších** hodnot¹ z vybraných SO ORP s přibližně stejným počtem obyvatel. Tato výše byla po celé období víceméně stabilní a neměnná a odráží ji i celková průměrná hodnota za sledované období 0,12 tis. Kč/obyv./rok. Viz obrázky č. 6 a 7.

Obrázek 6: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 91.000 – 100.000) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

¹ Spolu s SO ORP Prostějov.

Obrázek 7: Průměrné běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 91.000 – 100.000) na sociální služby v období 2008-2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

6. Závěrečné shrnutí

SO ORP Brandýs nad Labem – Stará Boleslav	
základní charakteristika	<p>ve Středočeském kraji je SO ORP Brandýs nad Labem – Stará Boleslav:</p> <ul style="list-style-type: none"> • z hlediska počtu obyvatel 4. největší • z hlediska počtu obcí 6. největší • rozlohou se řadí mezi podprůměrné obvody kraje
ekonomická výkonnost	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • vysoké kapitálové výdaje na obyvatele
předškolní a školní vzdělávání	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • vysoké běžné a kapitálové výdaje na žáky MŠ
odpadové hospodářství	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • vysoká měrná produkce KO a SKO • vysoká produkce tříděného odpadu
sociální služby	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • nízké běžné výdaje na sociální služby na obyvatele

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad